

Vorlesen und Erzählen mit Kindern ab

1

Lexime dhe tregime me fëmijë
të moshës 1 vjeç e lartë



Shqip | Albanisch



GEFÖRDERT VOM



Bundesministerium
für Bildung
und Forschung

Stiftung Lesen

Të dashur prindër,

Në këtë broshurë do të gjeni shumë këshillëza/sugjerime dhe informacione mbi paraleximin (të lexuarit me zë të lartë) dhe të treguarit histori me fëmijët në moshën mbi një vjeç. Më së miri shikoni librat me ilustrime figurash me fëmijën e juaj të vogël sa më shpesh të jetë e mundur.

Në këtë mënyrë ju e mbështesni fëmijën e juaj gjatë të mësuarit për të folur. Për këtë ju mund të filloni menjëherë me librin – Lesestart (Nisja/starti i Leximit).

Ne ju urojmë një kohë të këndshme së bashku dhe argëtohuni duke lexuar me zë të lartë dhe duke shikuar librat me ilustrime figurash.

Ministria Juaj Federale e Arsimit
dhe Kërkimeve shkencore

Fondacioni i juaj –
Të lexuarit



Përmbajtja

- 4 A mund t`u lexohet me zë të lartë foshnjeve dhe fëmijëve të vegjël?
- 6 Çfarë sjell të lexuarit me zë të lartë dhe të treguarit histori për fëmijën tim?
- 8 Si mëson fëmija im të flasë?
- 10 Si përshtatet të lexuarit me zë të lartë dhe të treguarit histori në jetën time të përditshme familjare?
- 12 Librat me ilustrime figurash dhe mediat dixhitale



Foshnjave dhe fëmijëve të vegjël mund t'u lexohet?



Paraleximi apo të lexuarit me zë për fëmijët e vegjël do të thotë, që së bashku të këqyren/soditen ilustrimet me figura në libra, të tregohet diçka rreth tyre dhe të shfletohen faqet së bashku.

Fëmija e juaj në fillim ndoshta do ta trajtojë librin më shumë si një lodër. Mos u habitni nëse largohet këmba-dorës, e fut librin në gojë ose e shtyn atë.

Kjo është më se normale dhe do të ndryshojë dalngadalë. Ju do të shihni, së shpejti fëmija e juaj do të ketë një libër të preferuar, që dëshiron ta shikojë përsëri dhe përsëri.



Këshillëza 1: Thjesht lexojini me zë të lartë

Provojeni menjëherë me librin-Starti/Nisja e të lexuarit.
Nëse ju i këqyrni së bashku ilustrimet me figura, ju mund të:

- Imitoni zhurmat,
- të numëroni një për një, atë çka ju shihni tek faqet e librit,
- të bëni pyetje rreth ilustrimeve me figura,
- të mendoheni së bashku, nëse ju i keni gjërat/sendet në shtëpi,
- të bëni së bashku një lojë me gisht
- dhe shumë më tepër ...



Çfarë sjell të lexuarit me zë të lartë dhe të treguarit histori për fëmijën tim?

Promovon/nxit të mësuarit për të folur

Vitet e para të jetës janë veçanërisht të rëndësishme për zhvillimin e gjuhës.

Fëmija juaj mëson më së miri, nëse ju flisni shumë me fëmijën e juaj. Librat me ilustrime figurash për fëmijë janë një mjet ideal për këtë.



Të kesh kënaqësi së bashku

Edhe fëmija i juaj e vogël e vëren kur shikoni në librin e ilustrimeve me figura dhe gjatë të treguarit, që ju tashmë po merrni shumë kohë për atë.

Të luash, të qeshësh dhe të përkëdhelesh i përkasin këqyrjes së përbashkët të librave me ilustrime/figura. Kështu fëmija e juaj lidh të lexuarit me zë të lartë me shumë ndjenja të mira.



Kur i lexoni me zë të lartë, fëmija e juaj do të mësojë fjalë të reja.

Në një përmbledhje: këshillëza për të lexuarit me zë të lartë dhe të treguarit histori me të vegjlit

Në një vend të rehatshëm dhe komod të lexuarit me zë të lartë bëhet më zbavitës.

Nëse së bashku shikoni rregullisht librat me ilustrime/ figura, kjo do të bëhet një pjesë integrale e jetës suaj të përditshme familjare.

Në jetën e përditshme, ka shumë raste, kur ju mund të flisni me fëmijën e juaj të vogël: gjatë ngrënjes, gjatë daljes për shëtitje, duke luajtur ose para se të flejë.

Të lexuarit me zë të lartë dhe të treguarit bëhet më së miri në gjuhën, që ju e flisni vetë më mirë.



Si mëson fëmija im të flasë?

Një fëmijë nuk mund t`i bëjë të gjitha njëherësh, ai mëson hap pas hapi me ritmin e vet. Kështu është edhe me gjuhën.

Deri në 12 muajsh

Në vitin e parë të jetës foshnja e juaj zhvillon plotësisht shqisat e saj. Ajo fut shumë sende në gojë.

I këqyr gjërat, i prek ato dhe fillon të luajë me ato, për shembull me një libër të vogël me ilustrime figurash.



12-24 muajsh

Gjatë vitit të dytë të jetës si rregull fëmija e juaj fillon të flasë.

Në librin e ilustrimeve me figura ajo mund të tregojë gjërat, që ju i thoni.

Fëmija e juaj veçanërisht pëlqen këngët, vjershat dhe lojrat me gishta. Ju mund të filloni të „tregoni“ me njëri-tjetrin, se çfarë bën kafsha në libër ose çfarë ngjyre ka topi.

Fëmija juaj tashmë kupton shumë.



Këshillëza 2: Vjershat me rimë dhe këngët janë pjesë e saj

Vargjet me rimë dhe të kënduara, të cilat ju i tregoni me lëvizje të gishtërinjve dhe të dorës, e nxisin fëmijën e juaj të flasë bashkë me ju dhe të imitojë.

Prekeni me gishta lart e poshtë në njërin krah fëmijën e juaj. Së fundi guduliseni atë në bark. Ritmi përputhet me melodinë e „vëllait Jakob“.



Kërmilli i vogël, kërmilli i vogël
zvarritet përpjetë, zvarritet përpjetë,
edhe zvarritet përsëri poshtë,
edhe zvarritet përsëri poshtë,
të gudulis ty tek barku,
të gudulis ty tek barku



Si përshtatet të lexuarit me zë të lartë dhe të treguarit histori në jetën time të përditshme familjare?

Fëmijët e vegjël mësojnë duke imituar

Po kështu është edhe me leximin, nëse ato e shikojnë atë tek të rriturit: kur ju uleni në divan dhe shfletoni në fletëpalosjet, apo kur lexoni një revistë ose një libër.

Rregullshmëria

Nëse ju i lexoni me zë të lartë dhe i tregoni histori rregullisht, fëmijës suaj ju i jepni sigurinë nëpërmjet ecurive të besuara.



Mos veproni asgjë me pahir!

Ka situata, ku thjesht nuk ka kuptim për t`i lexuar me zë të lartë: nëse fëmija i juaj është i uritur ose dëshiron të bëj potere (lazdrohet).

Por nëse fëmija e juaj ka nevojë për pushim, librat me ilustrime figurash janë tamam të përshtatshëm.

Kjo është koha para se të shkoj në shtrat, tek mjeku, në autobus ose në tren.

Vënja në gjumë me tregime

Vajtja në shtrat për të fjetur është shpesh e vështirë për fëmijët e vegjël.

Për t'i dhënë fund ditës në qetësi, ofrohet të lexuarit me zë. Në fillim mund të zgjatë pak kohë, derisa fëmija e juaj të qetësohet. Kjo është më se normale.



Këshillëza 3: Të lexuarit me zë të lartë është i mundshëm në të gjitha gjuhët

A duhet t`i lexoj me zë në gjermanisht?

Jo. Pjesa më e madhe e asaj që fëmija juaj mëson kur i lexoni me zë dhe i tregoni nuk është e lidhur me ndonjë gjuhë të caktuar. Me kënaqësi bëjeni atë në gjuhën, në të cilën gjithashtu flisni me fëmijën e juaj.

Fëmija e juaj ndihet mirë, nëse dëgjon gjuhën e njohur.

Librat me ilustrime figurash dhe mediat dixhitale

Cilat libra janë të përshtatshme për më të vegjlit?

Librat për fëmijët e vegjël përbëhen nga material i fortë, të tilla si karton apo lëndë të trashë. Për shkak se fëmijët luajnë me librat, si edhe me gjërat e tjera.

Librat e parë tregojnë figura të gjërave të thjeshta, që një fëmijë i njeh nga jeta e tij e përditshme.

Me kalimin e kohës fëmijët pastaj mund të kuptojnë edhe skenat e para, në të cilat njerëzit ose kafshët bëjnë diçka. Edhe sasia e tekstit rritet gjithnjë e më tepër.



Çfarë ndodh me mediat dixhitale?

Fëmijët e vegjël mezi i përpunojnë videot dhe fotografitë në lëvizje.

Me librat me ilustrime figurash dhe tregime ata mundet të zbulojnë botën më së miri.

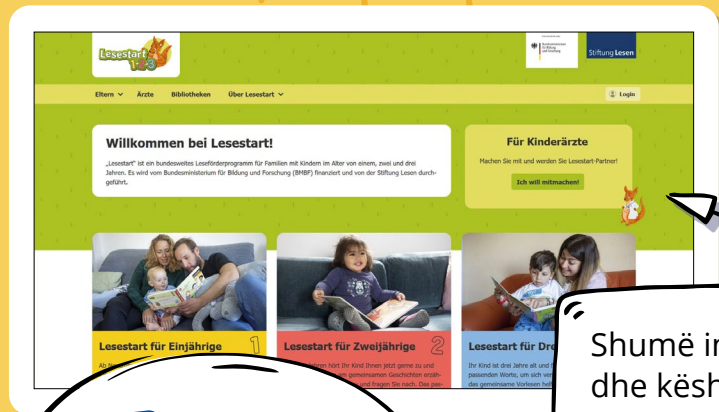
Më vonë aplikacionet (Apps) të librave me ilustrime figurash janë një plotësim i mirë për librat.



Me librat me ilustrime dhe me tregimet veçanërisht fëmijët shumë të vegjël mund të zbulojnë botën e tyre më së miri.



Këshillëza 4: Këtu ka libra me ilustrime figurash dhe tregime



Shumë informacione dhe këshillëza ka tek www.lesestart.de.



einfach vorlesen!

Tregime për t`u lexuar me zë të lartë në Smartphone ose Tablet ka falas tek www.einfachvorlesen.de.

Librat e përshtatshme me ilustrime figurash ju i gjeni në bibliotekë ose në librari.



Vorlesen und Erzählen mit Kindern ab 1

Impressum

Herausgeber und Verleger: Stiftung Lesen, Mainz | Verantwortlich: Dr. Jörg F. Maas

Programme: Sabine Uehlein | Projektleitung: Sabine Bonewitz | Redaktion: Ulrike Annick Weber

Grafik/Illustration/Druckvorstufe: Melanie Freund, Mainz | Übersetzungen: Engin GmbH, Frankfurt/Edition Orient, Berlin | © Stiftung Lesen/Lesestart/Fotografen: Tamara Jung-König, Oliver Rüter (Titelmotiv)

Druck: westermann DRUCK | pva, Georg-Westermann-Allee 66, 38104 Braunschweig

Auflage: 500.000

© Stiftung Lesen 2023





www.lesestart.de

Stiftung Lesen

Römerwall 40
55131 Mainz

Kostenfreie Lesestart-Servicehotline: **0800 3103103** (aus dem dt. Festnetz)

E-Mail: info@lesestart.de



[@lesestart123](https://www.instagram.com/lesestart123)



www.facebook.com/Lesestart



www.pinterest.com/lesestart123